

XX

5

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
CREBRIORE
SANGVINIS MISSIONE
FOECVNDATA PLETHORAE GENITRICE

QVAM
SVB AVSPICIIS SVMMI NVMINIS
ET
CONSENSV GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE
PRAESIDE
VIRO ILLVSTRI, EXCELLENTISSIMO ET EXPERIENTISSIMO
D. ANDREA ELIA BÜCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILI,
POTENTISSIMI PRVSSIAE REGIS A CONSILII INTIMIS,
MEDICINAE ET PHILOSOPHIAE NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINARIO,
IMPERIALIS ACADEMIAE NATVRAE CVRIOSORVM PRAESIDE
ET COMITE PALATINO CAESAREO,

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN MEDICINA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS RITE CONSEQVENDIS

AD D. VI. MAII, A. S. R. CLXXXCVIII.
IN ALMA REGIA FRIDERICIANA

PVBLICE DEFENDET
AVCTOR
IOANNES SAMVEL CARL
SCHOENBERGA-PALATINVS.

HALAE MAGDEBVRG. LITTERIS HENDELIANIS.

DISSERTATIO IN AERIALI MEDICA
DE
CEREBRO
SANGVINIS MISSIONE
TOECYDA PLETHORAE GENTRICE

CONSENSU GRATOSAE FACULTATIS MEDICAE
P R A E S I D I
VIRI ILLUSTRI EXCELLENTISSIMO ET REVERENDISSIMO
D. ANDREA ELIA BOCHNERO

SACRI ROMANI IMPERII NOBILIS
POTENTISSIMI PHYSICAE RECTORIS CONSULES INTIMS
MEDICAE ET CHIRURGICAE FACULTATIS PRAESIDI
IN AERIALI MEDICA
DE

PRO GRADU DOCTORIS
SANGVINIS IN AERIALI MEDICA
DOCTORIAE RECTORIS

AD D. VI MAII A. M. MDCCCLXIII
IN AERIALI REGIA THIBURGIANA
PHYSICAE RECTORIS
AVCTOR

AVCTOR JOHANNES SAMUEL CARL
BOCHNERO - PATAVINO
PHYSICAE RECTORIS
PHYSICAE RECTORIS

VIRO
SVMME VENERABILI, DOCTISSIMO,
CELEBERRIMOQVE,
ADAMO STRVENSEE,

SACROSANCTAE THEOLOGIAE DOCTORI,
VERBI DIVINI APVD ALTONAVIENSES PRAECONI PRIMARIO,
RERVMQVE SACRARVM IN DIOECESI PINNEBERGENSI
ANTISTITI, CETERA,

ADFINI SVO OPTIME DE SE MERITO
MAXIMAQVE REVERENTIA COLENDO,

SEC NON
VIRO
EXCELLENTISSIMO, EXPERIENTISSIMO,
DOCTISSIMOQVE,

IO. FRIDERICO MÜLLERO,

MEDICINAE DOCTORI,
CELSISSIMAEQVE ET ILLVSTRISSIMAE DOMVS YSENBVR-
GICAE CONSILIARIO AVLICO,
PATRONO SVO SVMME AESTVMATISSIMO,

TANDEMQUE
VIRO
PRAENOBILISSIMO, EXPERIENTISSIMO,
ERVDITISSIMOQVE,
AVGVSTO ERNEST. CARL,

CELSISSIMI PRINCIPIS STOLBERGICI ARCHIATRO,
PARENTI SVO OPTIMO INDVLGENTISSIMOQVE,

IN

PUBLICVM PERPETVVMQVE

ANIMI GRATISSIMI,

ET

IMMORTALIVM BENEFICIORVM

IN SE COLLATORVM

AETERNAM SERVANTIS MEMORIAM,

HOC QVALECVNQUE TESTIMONIUM,

PRIMITIAS HAS ACADEMICAS,

TANQVAM VOTIVAM TABVLAM,

D. D. D.

IOANNES SAMVEL CARL.

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
CREBRIORE
SANGVINIS MISSIONE,
FOECVNDATA PLETHORAE GENITRICE.

PROOEMIUM.

Quae & quanta humano corpori accidant mala, si vitalis ille humor, quem vocamus sanguinem, a decente tantum recedit quantitate, ut mole sua ipsas partium solidarum vires atque capacitatem longe exsuperet, neminem profecto fugere potest, qui vel a limine solum medicam salutavit artem. Sicuti enim omnes corporis nostri actiones

libere succedunt, singulaeque se- & excretiones rite perficiuntur, quando solidorum in fluida, ac fluidorum in solida proportionata & aequalis est actio: ita e contrario tota motuum vitalium oeconomia turbatur atque peruertitur, si in iisdem aequilibrium aufertur; nam mira in his animadvertitur consensio & conspiratio. Atqui hinc intelligitur, vnde tot tamque diuersi & saepenumero periculosissimi, tam acuti, quam chronici, generentur morbi, quibus simplex *plethora* causam praebet *περὶ πλεθρῆν*. Quando nimirum, sub nimia humorum abundantia, vasa ultra modum expanduntur, tunc simul pro diuersis huius expansionis gradibus solidorum imminuitur tonus atque resistentia, quo minus in fluida porportionatam exserere possint actionem. Inde fit, vt non solum ipse progressiuus humorum motus retardetur, sed ad haec etiam prima digestio, sanguificatio, omnesque caeterae actiones, partim secretionum, partim excretionum negotio inferuientes, insigniter laedantur. Quas varii generis laesiones presso pede humorum sequitur dyscrasia, foecunda plerumque multorum mor-

morbosorum chronicorum mater, inprimis autem eorum, quos Medici barbaris opletiorum, stagnatorum, inflammatorum, distensorum, spasticorumque adfectuum nominibus designant. Quum igitur plethorae tanta in generandis morbis insit efficacia, a prisco aevo Medici in eo iam fuerunt occupati, vt hocce malum, corpori nostro infensissimum, sollicitè praecauerent atque eradicarent. Quo consilio, tam praeseruandi, quam curandi scopo, artificiales excogitarunt euacuationes, verbi causa, scarificationem, venaesectionem, &c. Tametsi autem sanguis, copia peccans, per haec adminicula, inprimis per venaesectionem, ita subito efficaciterque tolli potest, vt vno fere momento corpus, superfluis succis scatens, depleatur: experientia tamen duce obseruamus, venaesectione, frequentius administrata, ipsam augeri plethoram. *Παράδοξον* hoc phaenomenon, quatenus nimirum venaesectio ad nouam humorum accumulationem plurimum conferre possit, praesenti inaugurali Dissertatione pertractare, mecum constitui. Quae itaque instituti huius mei intererunt, tam ex experientia, quam

quam ex ratione deprompta, in *duo* conferam *capita*: alterum, quod generalem plethorae complectatur considerationem: alterum vero, quod oriundae huius plethorae causas quasdam ex ipsa frequentiori eruat venaesectione. Cui labori ut gratiam suam atque vires mihi diuinum largiatur Numen, demissis precibus rogo efflagitoque.

CAPVT PRIMVM

DE

PLETHORA IN GENERE.

§. I.

Antequam vero ipsam huius argumenti disquisitionem pertractationemque adgrediamur, primo omnium operae erit pretium, de verbis, quibus vsuri sumus, distinctas & completas exhibere notiones. Quo itaque nomine *plethoram* Medici comprehendere soleant, satis superque indicat simplex vocis huius significatus. Πληθώρα enim a πλήρω, *plenum esse*, descendit, & dum ad corpus refertur humanum, *maio rem designat humorum quantitatem, quam pro capacitate vasorum adesse debet.* Fuerunt quidem Medicorum

rum nonnulli, & ex his praesertim famigeratissimus prioris seculi Medicus, HELMONTIUS, eiusque asseclae, qui eiusmodi humorum abundantiam in corpore nostro prorsus negandam esse existimarent; istum naturae thesaurum, quo saluo robustum esset animal, & cui vitae nostrae sedes a natura, omnium rerum parente, esset destinata, minime in quantitate peccare & oriundis morbis pabulum suppeditare posse rati. Verum enim vero hanc sententiam nostris temporibus maxima ex parte explosam videmus *a)*, quandoquidem quotidianis Medici edocentur observationibus, a sanguine, variis artibus modisque emisso, sicubi forte a naturali, quae ipsi cum vasculis intercedit, proportione deflexerit, & abundantiam peccarit copia, plurimos eosque saepe grauissimos tolli morbos. Quo nomine, exempli causa, excitare liceat acutas, imprimis incendiis partium internarum stipatas, adfectiones: in quibus tempestiua venaesectio haud raro praesentissimam fert opem; neutiquam eandem latura, nisi iusto maior humorum abundantia oriundorum istorum malorum fuisset causa. Atqui eadem sua iam aetate GALENUS, ut erat vir acutis-

B

simi

a) Tamen enim nuper admodum celeberrimus Carol. Frid. KALTSCHMIED singulari *Dissertatione, de Plethora in sensu medico semper spuria*, Ienae MDCCCLVII. habita, contrariae istius sententiae adfentire videtur: tamen plethoram non omnino negat, sed eam tantum, quae e simplici & puro, necdum cacochymiam contracto, sanguine copioso consistere existimatur. Qua in re & nos ipsimet parum dissentimus.

fimi iudicii, recte intellexisse videtur: alias enim parcius fuisset euacuationum sanguinearum, ad debellandos morbos instituendarum, laudator, neque THESSALI sectatoribus, plethoram negantibus, strenue, immo acerbe, se opposuisset *b*). Quibus passim locis idem manifestissimis exemplis ratiociniisque luculentissimis demonstrauit, plethoram e causarum communium, ynde morbi oriuntur, numero nequaquam esse reiiciendam.

§. II.

Plethorae autem nomine significamus *maiorē fluidorum copiam, quam quae ad exercendas singulas humani corporis functiones vasculis naturaliter contineri debet*. Hac ergo plethorae notione quamlibet copiosorem sanguinis ceterorumque humorum quantitatem, siue isti boni laudabilesque succi, siue mali vitiosique fuerint, complectimur: minime moti viri ceteroquin summi, *Hermannii BOERHAAVII*, auctoritate, plethorae nomen soli nimiae boni sanguinis copiae deberi existimantis *c*). Plethorae enim causas intuentibus nobis videtur, fieri omnino non posse, vt sub eiusmodi accumulatione humores blandam decentemque conferuent mixtionem, bonitatisque & eucraseos nomen mereri pergant: vt potius veri longe sit similis, quoniam maior

b) Adeo enim acerbe, hanc ob rem, in THESSALI adsecelas inuehitur GALENVS in *Libro contra ea, quae in Hippocratis Aphorismos dicta sunt*, Cap. VI. vt etiam ipsos Thessalios *afellos* dicere haud vereatur.

c) Conferantur Eiusd. *Institution. medicar. §. 717. & Aphorism. de cognosc. & curand. morb. §. 106. seq.*

ior ingestorum, parciorque egestorum, copia plethoram, vti suo demonstrabitur loco, producit, sanguinem, in plethorae vitium ruentem, plurimas diuersasque subire mutationes.

§. III.

Sed tangenda est antea, quam institutum persequimur nostrum, verustissima plethorae diuisio: qua alia *ad vasa*, alia *ad vires* esse non incongrue putatur. Tametsi enim hanc plethorae distinctionem *Theodorus CRAANEN d)*, *Paulus AMMANNVS e)*, *Ioann. Iacob. WALDSCHMIDIUS f)*, aliique e Cartesianis praecipue nonnulli, inter imaginaria Medicorum commenta referre non sunt veriti: singulae tamen horum virorum rationes, quibus hoc, quidquid est, asserti stabilire sunt conati, tanti non sunt, vt longa demonstratione, ipsas conuulsura, sit opus; quandoquidem recentiorum Pathologorum plerique modo expositam plethorae distinctionem, non sine grauibus locupletibusque argumentis, probant adfirmantque.

§. IV.

Scilicet ea, quae *ad vasa* esse dicitur, plethora (§. III.) in tanta humorum consistit abundantia, vt vasa exinde vltra modum repleta atque distenta euadant, totamque simul corporis molem paullo tumidam reddant. Quod iis praesertim accidere solet hominibus, qui corpus fibrosum & vasa nacti sunt

B 2

amplio-

d) In *Tractatu de Homine*, Cap. XLII.

e) In *Paracnesi ad Auditores*, Cap. IX.

f) In *Institutionibus medicin. rational.* Libr. II. Cap. II. §. I.

ampliora. Contra ea vero, si tanta non adest humorum copia, ut vasa in conspectum veniant, nihilo minus tamen plus sanguinis, ad solidarum partium capacitatem relati, corpori inest, quam per vires eiusdem vitales moueri potest, hunc statum Medici *plethoram ad vires* appellant.

§. V.

Quae vtraque plethorae species (§. III. IV.) licet vulgo vno eodemque nomine atque genere comprehendatur: inter se tamen, vti ex modo disputatis adparet (§. IV.), maxime discrepat. Harum enim primae, quae ad vasa est, soli semper, stricto absolutoque sensu, plenitudinis siue plethorae nomen debetur: siquidem altera tantum relatiue, ut vulgo loquuntur, hoc est, cum solidarum partium viribus atque capacitate collata, plethorae mutuatur nomen. Ergo de priori sola in praesenti commentabimur disputatione.

§. VI.

Sed expositis nunc iis, quae ad plethorae nomen notionemque attinebant, considerandae porro sunt *causae*, quae humorum in corpore nostro accumulationem producant, genuinam nempe plethorae matrem. Omnes autem has singulasque merito dispesci oportet in *externas*, hoc est, earum ratio in corpore non latet, & *internas*, quae ex ipsa naturali corporis constitutione atque dispositione deduci demonstrarique debent. Vtrumque ergo hoc causarum genus nunc porro breuissime pertractabimus.

§. VII.

§. VII.

Si de corporis humani fluidis partibus Physio-
logos audias disputantes, exposite doceberis, his hu-
moribus adeo singularem esse mixtionem, vt per
continuum solidarum partium, quibus interfluunt,
actionem perpetuumque attritum sensim subtilissi-
mae fluidissimaeque particulae a reliquis grauiori-
bus liberentur & eiiciantur; donec vniuersa humo-
rum massâ, licet ceteroqui blandissimae sit naturae,
sensim in meram excrementitiam euaserit materiem.
Atqui hinc euenit, vt ad sanitatis nostrae conserua-
tionem perpetua atque quotidiana succorum bono-
rum, nostrae naturae conuenientium, reparatio at-
que restitutio summe sit necessaria; quandoquidem
exinde vnice solumque iusta humorum proportio
perfectumque partium solidarum fluidarumque ae-
quilibrium conseruatur. Fac itaque, notissimam il-
lam Medicorum legem, qua ingesta egestis semper
aequalia & proportionata esse iubentur, quocun-
que haedi migrarique modo; ita inprimis, vt plus inge-
ratur alimentorum, quam per excretionem deper-
ditum est: & tunc presso pede vitata humorum in
quantitate proportio insequetur. Largius ergo
diaetae genus, laurum atque opiparum, breui tem-
poris spatio humorum inferet accumulationem;
idque eo facilius citiusque, si alimenta blandae eu-
peptaeque sunt naturae, plurimumque materiae
chylosae, in succos nostri corporis transiturae, con-
tinent: cuiusmodi, verbi causa, sunt carnum iuscu-
la, iuniorum animalium tenerae carnes, lacticia, &
id genus alia. Variis enim experimentis obseruatio-
nibus-

nibusque compertum est, e modo commemorati generis blandis mollibusque cibus non solum magnam gelatinae nutritiae copiam emitti, sed etiam circulatorium sanguinis motum nonnihil imminui atque tardiozem moderatioremque reddi. Atqui vero per hunc ipsum motum fluidae corporis nostri particulae magna ex parte consumi, & per emunctorios canales reici debent; vt protinus exposite demonstrabimus (§. VIII.): ergo hinc patet, ab eiusmodi, quam tetigimus, diaeta duplici modo plethoram facile inductum iri.

§. VIII.

Alteram plethorae causam, quae cum priori (§. VII.) plerumque coniuncta esse solet, constitui-
mus vitae genus sedentarium, otiosum, atque desidiosum. Quod qua ratione fiat, facili intelligi potest negotio, si modo, physiologica repetentes, consideremus, in venosis canalibus, quippe. omni fere motu destituta, admodum tarde progredi, & pae-
ne solo musculorum, aliarumque partium adiacentium, motu propelli humores. Fac ergo, in quiete otioque esse musculos, & cessabit profecto beneficium muscularis motus, liquoresque venosi, qui vascula musculis intertexta transeunt, minori vi atque celeritate ad cordis ventriculos propellentur. Hinc autem porro sequitur, vt sub tardiori minusque viuido sanguinis ad cor refluxu itidem retardatior languidiorque eiusdem in arterias propulsio fiat. Proinde etiam omnes hoc a motu dependentes actiones retardari, solidarumque partium in fluidas actionem ita maxime imminui oportet, vt humores

mores haud satis sufficienterque resolui, dissipari, consumique possint. Particulis ergo excrementiis hoc modo in corpore retentis, humores augentur accumulenterque, necesse est. Qua de re inter bruta equi luculentissimum nobis exhibent exemplum, qui, si in stabulis bene pasti quiescunt, breui temporis spatio pingues fiunt; si vero per aliquot dies valido exercentur cursu, cito omne, quod contraxerant, denuo amittunt incrementum.

§. IX.

Praeter haec vero quantum quoque, ad plethoram inducendam, sanguinis tam naturales, quam artificiales, consuetae valeant missiones, quotidiana docemur experientia. Eos enim homines, qui singulis annis, circa solstitia & aequinoctia, morborum praecauendorum gratia, quater, quinquies, immo pluries venam sibi secari curant largamque sanguinis copiam emittunt, eo citius postea sanguine iterum videas turgentes. Sexus sequior, singulis recurrentibus mensibus, per menstruam naturae purgationem, large efficaciterque abundanti sanguine liberatus, breui post eadem laborat plenitudine, nouam exposcente reiectionem. Denique, quod praecipuo collocamus loco exemplum, passim obseruatum est a Medicis, viros, frequentiori venae sectioni aduetos, per aliquod autem temporis spatium hanc consuetudinem supergressos, iisdem, ac foeminae ex retentis mensibus male adfectae, obnoxios fieri malis, roburque ipsorum virile sensim infringi, & in foemineam demum degenerare partium solida-

solidarum laxitatem. Huiusmodi autem corporis humani constitutionem insigniter ad plethoram valere inducendam, paullo ante dedimus demonstratum (§. VIII.).

§. X.

His autem singulis causis, inconuenientem sanguinis abundantiam efficientibus, annumerari quoque meretur iusto maior vis atque robur viscerum *χυλοποιῶν*, & cordis atque arteriarum, simulque e contraria parte laxior venarum ceterorumque vasorum compages. Constat enim inter omnes, qui primis tantum labris medica attigerunt, ingesta in visceribus, eorundem coctioni destinatis, diuersimode praeparari, elaborari, & tandem in corde & arteriis per validam actionem & conuassationem nostris humoribus, vt vulgo dicitur, assimilari. Insuper quoque in medicis scholis res est omnium notissima, venas ex ipsa sua natura arteriis esse multo laxiores, facile distendenti cedere liquido, & exinde cuius fere superfluo recipiendo maxime esse idoneas. Quod si igitur ingesta a viscerum *χυλοποιῶν* & *αιματοποιῶν* viribus debite adhuc superantur, adeoque in chylum, sanguinemque conuertuntur; venarum vero laxitas simul adest maior: necessario sequitur, vt, concurrentibus iisdem causis, quae supra (§. VII. VIII.) commemoratae sunt, in corpore nostro colligantur atque accumulentur humores.

§. XI.

Quaecunque autem hactenus de causis, plethoram generantibus, in medium protulimus, ea certe

certe in maiori adhuc gradu erunt expectanda, si homines animi simul sunt sedati, tranquilli, & omnibus adfectibus atque cupiditatibus immunes, largiorique indulgent somno. Tametsi enim animi tranquillitas tuendae sanitati quam maxime conducit, nostrumque corpus a pluribus defendit ac praeservat morbis; quapropter etiam tam curatorie, quam praeservatorie, eandem sollicitate Medici commendant; nihilo tamen minus haud aliter, ac nimiae lucubrationes atque curae, breui temporis spatio corpus attenuant, consumuntque humores, e contraria parte nimia ab adfectibus immunitas, curarumque omnium vacuitas, dictis supra modis (§. X.), celeriter homines in inevitabilem humorum coniciet plenitudinem. Atqui haec intuens perspicacissimus GALENVS *h*), dum de nimia & molesta corporis obesitate feliciter curanda differit, inter alia remedia inprimis quoque recensuit animae curas. Probe enim intelligebat, singulos animi affectus plurimis modis nostros immutare posse humores. Cum nimia animi tranquillitate convenit quoque somnus largus, ceteroquin in corporibus debilitatis eneruatisque optimum remedium roborans & viribus amissis reficiendis aptissimum: cui vero, si ipsi ultra modum, ut fit, indulgetur, plane contrarius succedit effectus. Dum enim homines eiusmodi somniculosi quasi in proprio vaporum, de ipsorum corpore exhalantium, balneo iacent, fieri non potest, quin solidae fibrae emolliantur & re-

C

laxen-

h) In *Methodo medendi*, Libr. XIV. Cap. XV.

laxentur. Quum vero fibrarum laxitas progressivum sanguinis motum, & eiusdem imprimis e venis reditum maxime retardat (§. VIII. X.), atque haec ipsa retardatio plurimum ad plethoram confert: naturali inde conficitur consecutione, ut multus & protractus somnus merito quoque inter causas plethorae genitrices sit numerandus.

§. XII.

Explicatis haecenus plethorae causis, de quibus multa adhuc, si institutum permitteret nostrum, dicenda superessent, breviter nunc quoque indagandi sunt *effectus*, siue *mutationes*, quas praecipue ordinarieque in corpore nostro producere solet plethora. Verum enim vero omnes has a simplici saltem humorum rarefactione commode deduci posse iudicamus. Quamdiu enim sanguinis copia in vasis adhuc, quasi in quiete constituta, continetur, tamdiu etiam sine insigni functionum laesione consistere potest sanitas; quoniam, experientia anatomica teste, in naturali quoque statu semper sanguis in canalibus venosis magis, quam in arteriosis, retardatur atque continetur. Si vero a quacunque causa rarefcit sanguis, presso tunc pede sequuntur variae functionum laesiones. Vnde adparet, quam iustissime Medici plethoram discernant in *quietam* & *commotam*. Illa enim in corpore esse potest humano, sine vilo, saltem conspicuo, sanitatis detrimento. Quum vero eas mutationes, quae mortalibus inevitabili fato accidunt, plethora ferre nequit, sed a leuissima quavis causa facillime se

se commoueri patitur, morbosa & molesta euadit, adeoque morborum numerum auget. Atqui haec quoque est ratio, cur plethora quiescentia inter causas morborum *παραγεμέναις* solummodo referri soleat; quippe quae demum, vndelibet excitata & commota, siue vehementioribus animi pathematibus, siue potulentis inebriantibus, siue nimis corporis exagitationibus, aliisque id genus causis, facillime in innumeros varii multiplicisque generis abit morbos.

§. XIII.

Nobis autem paulo accuratius considerantibus modum, quo ab humorum rarefactione progerminant hi effectus (§. XII.), omnes singulique ab aucta humorum celeritate atque calore inde nato fieri videntur. Ex physiologicis enim constat, sanguineos latices, quo celeriori rapidiorique motu per vasa feruntur arteriosa, eo validius cum ad vasorum latera, tum inter se atteri. Quo ex attritu, per principia physica sequitur, vt leuiore, hoc est, igneae, siue, si maius, sulphureae a reliquis, quae massam humorum constituunt, particulis secedant, adeoque, sibi relictæ, efficiant calorem *i*). At enim vero ex iisdem principiis physicis locupletissime constat, cuiusuis generis corpora ab omni calore in maius expandi spatium, hoc est, vt Physicorum more loquamur, rarefieri. Pone igitur, maiorem hanc fluidarum partium molem ad celeriore concitari motum, & sequetur inde, ob effectam earundem

C 2

rarefa-

i) Conf. BOERHAAVII *Elementa Chemicæ*, Tom. I. Cap. de calore.

rarefactionem, conspicua harum ipsarum expansio, maius occupatura spatium, canalesque, quibus continentur humores, tam arteriosos, quam venosos, efficacius dilatatura. Arteriae vero, dum sanguis in venas iam distentas, ob minorem circa harum fines diametrum, & obortam hinc maiorem resistentiam atque adhaesionem, difficilius retardatusque propelli potest, ipsis venis maiorem patientur distensionem. Ex quo facillimum est iudicatu, quo fiat modo, ut a commota plethora simul se- & excretiones laedantur turbenturque. Namque Physiologorum demonstrationes *k)* abunde satis euicerunt, inter primarias proximas efficientesque causas, ut ex vno eodemque humore tot, tamque varii diuersique generis liquores separentur atque fecernantur, ramorum quoque fecernentium ad suos truncos habitum atque proportionem imprimis numerari oportere. Quodsi igitur haec ipsa, quam diximus, proportio per inconuenientem arteriarum dilatationem immutatur atque peruertitur, haud obfcurum est, ipsas quoque se- & excretiones turbatum iri.

§. XIV.

Quantum vero a rarefacto sanguine distenduntur arteriae (§. XIII.), tantum e contrario paullatim deplentur venae. Illae enim priores, dum tument, contiguas venas, quippe renuori textura compositas, adeo efficaciter motu suo comprimunt, ut contentos in iis humores versus cor & maiora vasa propellant.

k) Euoluas, verbi causa, celeberrimi *Christ. Gottl. Lvdw. Gii Institutiones Physiologiae, §. 219.*

lant. Verum enim vero quum eidem huic fluidorum copiae, quam cor iterum e ventriculis suis eicere conatur, per mechanicam cordis structuram, reditus in compressas venas sit interclusus, & solum ad arterias pateat iter: necesse est, ut maior indies arteriarum fiat dilatatio, ampliusque in iisdem humorum augmentum. Neque hac in re dissentientem habemus experientiam. Testem enim excitare liceat perillustrem *Gerardum L. B. van SWIETEN*, verissime adferentem 1): quod in morbis acutissimis, in quibus sanguis per vasa fertur citatissimus velocissimusque, semper maxima eiusdem pars in arteriis haereat, venae autem exinanitae sint & prope modum vacuae; quod vero contra ea in morbis languidis, in quibus tardior est sanguinis circulatio, ideoque ab ea dependens deficit rarefactio, venae potissimum maxima sanguinis copia sint inundatae.

§. XV.

Ex his ergo, quae nunc differuimus, lectores nostros facile esse intellecturos existimamus, quod quieta plethora, dum circulantem sanguinis motum actionesque inde oriundas retardat, diversorum quidem morborum excitandorum efficiendorumque esse possit fundamentum, adeoque causam saltem constituat, quam Medici vulgari nomine appellant, praedisponentem; sua vero natura nunquam sit morbus: quod e contraria autem parte commotae plethorae singulariter pleraeque, quas

C 3

supra

1) In *Commentariis in BOERHAAVII Aphorismos de cognosc. & curand. morb.* §. CVI.

supra iam attigimus (§. I.), oppletoriae, inflammato-
riae, haemorrhagicae, aliaeque huius generis affli-
ctiones suos debeant ortus. De quibus singulis plu-
ra disputari possent, si arctioribus limitibus circum-
scriptum hoc nostrum permitteret institutum.

CAPVT ALTERVM

DE

FREQUENTIORI VENAESECTIONE,

VT CAVSSA PLETHORAE.

§. XVI.

At dum inter plethorae causas frequen-
torem quoque relaturi sumus venae-
sectionem, qualis haec sit actio ante
omnia erit expediendum. Tamen si
enim vel ipsum venaesectionis nomen
commentarii est loco, & haud obscure designatam
rem indicat: tamen, vt partim consueto mori ad-
haereamus, partim distinctiorem huius actionis red-
damus notionem, *venaesectionis* vocabulo *artificia-*
lem definimus *sinceri sanguinis effusionem, e vena,*
instrumento quodam idoneo secta, vel praeseruandi,
vel curandi causa, factam, vel ad corpus superfluis
humoribus deplendum atque liberandum vel ad hu-
mores congestos a nobilioribus ad ignobiliores partes
promte deriuandos reuellendosque.

§. XVII.

Pro diuersa itaque hac, quam exposuimus
(§. XVI.)

(§. XVI.) Medici intentione, venaesectione quoque diuersis insignitur cognominibus, aliaque *depletoria*, alia vero *deriuatoria* siue *revulsoria* barbaris vocabulis appellatur. Quam diuersis modis cognominandae venaesectionis rationem iam vetustissimi Medicorum principes, HIPPOCRATES atque GALENVS, in scholas medicas intulisse videntur. Nos vero in praesentia solam *euacuatoriam* siue *depletoriam*, quam cum Medicorum vulgo diximus, tangemus venaesectionem, ad auertendos praecauendosque morbos pluribus repetitis vicibus, vt nunc fere vbiuis non sine sanitatis dispendio fieri solet, institutam.

§. XVIII.

Missis autem vulgatoribus istis momentis, quae ad ipsam administrandae venaesectionis methodum pertinent, & a nostro aliena sunt proposito: id potius agemus, vt, quo modo pactoque sanguinis missio, crebrius frequentiusque instituta, oriundae plethorae det locum, eandemque alat, breuiter succincteque demonstretur.

§. XIX.

Atqui id acturi, ante omnia attente considerare iubemus lectores plane singularem corporis nostri structuram, quantaquanta est, hydraulicam. Nempe haec vniuersa fabrica, sicuti disquisitionibus iniectionibusque anatomicis patuit, telae instar, ex infinitis tubulis, maioribus minoribusque, est contexta; quorum alii conii, vel directi, vel inuersi, alii cylindri referunt speciem, singuli autem fluida vehunt
conti.

continuo motu propellenda. Quibus omnibus singulisque canalibus mirabili prorsus ratione communis datus est ortus: siquidem e duabus solum maioribus arteriis, tanquam riui e fonte, suam deducunt originem. Quaelibet enim arteriae, corporis humani partibus implexae, haud aliter ac ramuli maiorum, vel aortae *m*), vel pulmonalis, considerari debent. Neque minus venae ad continuatas atque protractas arteriarum propagines referendae sunt; quemadmodum & oculo comparuerunt armato, & Anatomicorum demonstrarunt iniectiones. Verum enim vero quoniam in iisdem canalibus humores vitales perpetuo in circulum abire oportet, necessario requiritur vis motrix, proportionata in fluidas corporis humani partes efficax actione. Atqui hoc consilio summus sapientissimusque artifex admirabili ratione proprium illis indidit motum, *tonum physicum* Physiologi appellant; cuius ope beneficioque non solum humores nostri a putredine defendantur, verum etiam omnes, quae per corporis fabricam fieri possunt, perficiantur actiones.

§. XX.

Sicuti autem fluidorum motus a solidis regitur atque determinatur: ita vicissim solidorum vis atque robor simul a fluidis dependet. Namque, quo tam internae, quam externae corporis nostri partes gaudent, tonus atque robor, vnice profecto a debito expeditoque fluidi neruei per fibras membranas-

m) Conferatur *Frider. RUXSCHIVS* in *Thesaur* III. 28. 29. & IV. 19.

branasque nerueas, & sanguinei laticis per arterio-
las influxu transituque proficiscitur. Atqui hoc ne
temere nos adfirmasse existimes, varia prohibent ex-
perimenta, hanc in rem capta. Quodsi enim ner-
vus vel arteria, ad partem quandam tendens, forte
comprimitur vel filo ligatur, protinus omnis cessat
vis motrix. Item, quo capaciora sunt vasa, ad par-
tes sanguinem vehentia, & quo maior copia eiusdem
fluidi praesto est, eo valentiora & animo & corpore
obseruantur animantia; inprimis si robustis ac fir-
mis simul neruis tendinibusque sunt instructa. Ec-
quis itaque erit, qui exinde non protinus aptissime
concludat: sanguinem principaliorem vigoris cor-
poris nostri ac solidorum roboris constituere caus-
sam, a quo, si decentem quantitatem & qualitatem
habet, quibusuis partibus decens quoque inspiratur
tonus. Equidem multa, immo plura, in medium ad-
huc proferri possent argumenta, idem stabilientia,
distinctiusque demonstrantia, quod vires corporis
nostri a sanguine potissimum proficiscantur. Sed
ex his pauca saltem attigisse nunc sufficiat, quaestiun-
culis proponenda. Quare nimirum tenerae puel-
lae, cachexia laborantes, adeo debiles reperiuntur?
vnde sub nimiis haemorrhagiis sensim perduntur vi-
res? & qua ratione e contrario augetur partium ro-
bur sub impetuosiore sanguinis & fluidi neruei influ-
xu? Nonne omnium horum phaenomenorum ra-
tio e sanguine eiusque varia indole atque mutatio-
ne eriuenda? At enim vero quum nostris tem-
poribus nemo amplius dubitet, in sanguine spiritus,
quos dicunt, contineri animales, quibus parariis
D omnes

omnes corporis humani excitantur motus; super-
vacaneum esset futurum, plures huic argumento al-
laborare probationes.

§. XXI.

Quoniam igitur, vt quotidiana passim docent
exempla, hominum plurimi saepenumero, ad auer-
tendos, quos sibi imaginantur futuros, morbos, sine
urgente necessitate venam sibi secari curant, ma-
gnamque sanguinis iacturam patiuntur, necessario
sequitur, vt sub crebriori reiteratione totum corpus
sensim sensimque debilitetur; siquidem spiritus, to-
ti machinae robur praebentes (§. XX.), simul edu-
cuntur reuouenturque. Qua de causa GALENVS
n), frequentium alioquin in morbis venaesectio-
num, ad animi deliquia vsque instituendarum, au-
ctor suatorque, hanc suo tempore iam damnauit
consuetudinem: *per annum, aiens, saepius secare,
haud expedire arbitror, quod vna cum sanguine vita-
lis excernatur spiritus. Atqui si hic copiosius abstru-
matur, tota moles refrigeratur, & omnes naturales
operationes deterius perficiuntur.* Atqui ad haec et-
iam, ipsa vulgari teste experientia, primis post per-
pessam sanguinis educationem diebus satis luculen-
ter haec debilitas percipitur, quibusuis partibus
inducta. Singulae enim actiones obseruantur lan-
guidiores; ciborum adpetentia est imminuta, vel
saltem, si quodammodo viget, ingesta praecordio-
rum anxietates, & in intestinis borborygmos flaru-
lentasque excitant copiosas; perspiratio imminui-
tur & continua adest ad somnum procliuitas: quae
omnia

n) In *Method. med.* Lib. IX. Cap. 5.

omnia fractum testantur solidarum partium tonum. Neminem ergo mirari oportet, si singulis corporis cuiusdam partibus, quod crebrioribus vicibus has experitur mutationes, sensim insignis laxitas inducitur debilitasque. Namque huic rei confirmandae ii ipsi homines, qui sua natura copiosas diuturnasque patiuntur haemorrhagias, ideoque summe debiles imbecillesque euadunt, luculentissimo sunt testimonio.

§. XXII.

Sed praeuideo, plures mecum esse dissensuros, opinaturosque, leuiorem istam debilitatem quasi esse momentaneam, breuique temporis spatio refarciri robur. Verum enim vero pari ratione iisdem opponi oggerique potest, quod paullo ante (§. XXI.) attigimus, exemplum hominum, naturales haemorrhagias copiose frequenterque perpetientium; quippe in quibus breui quidem tempore deperdita restituitur sanguinis quantitas, ne-tiquam vero eadem facili expeditaque ratione amissum imminutumue partium solidarum robur. Cuius phaenomeni ratio in eo consistere videtur, quod, cum sanguis bene coctus mixtusque & ut vulgo dicitur, spirituascent effunditur, unicuique corporis parti simul, pro gradu quantitatis effusae, eadem spirituum animalium, hoc est, roboris vitalis (§. V.) pars in quantitate detrahitur proportionata. Proinde etiam sequitur, ut viscera *χυλοπικα* & *αιματοπικα* aequalem cum reliquis partibus experiantur atoniam. Atqui vero haec ipsa, quae solidis partibus robur conciliat, sanguinis spirituascentia, ut vocari solet,

quum a debita modo dicti sanguinei humoris in his ipsis, quas commemorauimus, organis elaboratione & assimilatione, vt *tegyvixis* loquamur, dependeat; quemadmodum Physiologorum demonstrationes apertissime ostendunt: fieri non potest, quin, si viscera haec quodammodo a decenti pristino tono sunt deiecta, sanguis generetur crudus, nimis chylosus ferofusque, & ad restituendum partium vigorem ineptus.

§. XXIII.

Caue vero, existimes, nos in ea esse opinione, vt a quacunq; semel tantum, aut rarius saltem, instituta venae sectione semper necessarioque vniuersae machinae humanae eiusmodi, quam descripsimus, laxitatem & infirmitatem inferri contendamus. Tantum enim abest, vt haec nobis arrideat sententia; vt potius ea solummodo conditione venae sectionem inter debilitatis, corpori humano illatae, causas referamus, si eadem, nulla exigente necessitate, ita frequenter intempestiueque instituitur, vt denuo antea, quam a natura partium robur perfecte restitutum est, noua sanguinis fiat eductio, nouam adeo pristinae superaddens debilitatem.

§. XXIV.

Sub hac ergo frequentiori & incongrua venae sectione licet tota vasculorum compages naturalis sui roboris quidquam amittat: prae aliis tamen ii canales in maiorem coniciuntur debilitatem, qui iam sua natura reliquis laxiores imbecillioresque in corpore reperiuntur. Hanc autem indolem

Anato.

Anatomici inprimis vasis vindicarunt venosis: quippe quae tribus tantum tunicis, membranacea scilicet, vasculosa, & tenera musculosa, sunt contexta. Quod si igitur in arteriis, utpote venoso contextu longe robustioribus, relaxatio efficitur, eandem duplo saltem maiorem ab vna eademque causa in venis oriri oportet. Verum enim vero quum, ut supra demonstratum est (§. X.), venarum inprimis laxitas ad plethoram generandam plurimum conferat, haud obscura exinde veritas argumenti est nostri, frequentem venaefectionem, ut foecundam plethorae genitricem, existimantis adfirmantisque.

§. XXV.

Ergo illi profecto quam maxime errant, qui plethorae, tam praecauendae, quam curandae, venaefectionem opponunt, & hoc consilio pluribus vicibus largam sanguinis copiam sibi detrahi curant. Quanto crebrius enim frequentiusque corpus sanguine suo depletur, tanto citius iterum repleti, inter alios perillustris *L. B. van SWIETEN* o) notabili confirmavit exemplo: *vidi foeminam, dicens, cui, ob validissimos & saepissime renatos animi adfectus, sexagesies & ultra vena fuerat secta intra anni spatium, quae, obesissima facta paucorum mensium spatio centum & quinquaginta librarum pondere aucta fuerat; & dum continuo turgeret renato sanguine, nova sanguinem mittendi necessitas urgebat magis quotidie; donec tandem, omni corporis robore exhausta,*

D 3

o) In Commentar. in BOERHAAV. Aphor. citat. §. 106.

sta, in hydropem incideret. Similiter quoque iam olim illustris DN. PRAESES nonnulla eiusdem generis exempla in felici ac diuturna sua praxi se observasse, adfirmavit, in quibus per frequentem sanguinis effusionem plethora adeo fuit aucta, ut singulis recurrentibus mensibus iidem homines ad sustinendam venaesectiorem fuerint coacti. Praeterea etiam plura ex Medicorum observationibus colligi adhuc, & in medium proferri possent exempla; nisi quotidiana experientia quemlibet huius convinceret veritatis. Peruulgatissimae enim nunc est experientiae, semper recurrente isto tempore, quo quis semel sanguinis adsuevit missionibus, eundem pariter, ut antea, ad sanguinem cogi mittendum. Quod in exemplum citari quoque possunt feminae, quae, quantumvis singulis mensibus sanguinis vbertate liberantur, nihilo tamen secius, revertente eodem tempore, denuo priori sanguinis abundantia laborant.

§. XXVI.

Quae cum ita sint, nequaquam omnino negari potest, repetita multaque venaesectiorem induci consuetudinem, qua ad concipiendam maiorem humorum copiam vasa procliuia redduntur, ac sensim magis magisque corpus euadit succulentius; inprimis vero, si reliquae, plethoram producentes, causae simul concurrant: verbi causa quando breui post gulae largius liberaliusque indulgeamus, variumque victum valde nutrientem, vel nimis crebro, vel largiori copia, quotidie in nos ingurgi-

gurgitemus. Hac enim ratione non potest non plurimum chyli confici; qui deinde ad massam sanguineam delatus, in corporis congeritur vasis, præcipue si vitam desidiose simul agamus, omnesque corporis motus voluntarios & labores negligamus atque intermittamus. Quantum enim momenti ad plethoram in vasis colligendam habeat otium & desidia, partim iam priori exposuimus Capite, partim quoque non obscurum erit consideraturo, quam insigniter sanguinis circuitus in animalibus, corpus suum assiduo labore exercentibus, per eiusdem vasa acceleretur. Quum enim exiguus, vel certe admodum languidus, si forte vllus, sit venarum motus, quo sanguis ad dextrum cordis ventriculum reduci debet: singulari subsidio iisdem potissimum sunt actiones musculorum voluntariæ, quibus sanguinis regressus per venas ad cor omnium optime adiuuatur atque acceleratur.

§. XXVII.

Nolumus autem eo haberi loco, tanquam iustum, qui quascunque reformidemus venæsectiones, easque omnes in inutilium atque noxiorum remediorum classem reiiciamus. Minime enim gentium, dum damnamus abusum, tollendum volumus vsu. Est enim eritque semper venæsectio præstantissimum atque vtilissimum admi-
niculum ad multos, imo plures debellandos adfectus si prouide atque circumspicte adhibeatur. Sed hæc saltem vnica instituti nostri fuit ratio, vt veram demonstrarem noxam, a crebriore illius

illius usu, siue potius abusu, expectandam; quando-
quidem pessimo more frequenter & fere quotidie
huiusmodi inter vulgus committuntur errores.
Quo de argumento plura adhuc persequi possemus,
nisi admodum circumscripta institui nostri ratio
nos finem, Dissertationi nostrae imponendum,
circumspicere serio iuberet.

S. D. G.

CORRIGENDVM.

Pag. 16. lin. 23. pro *κυλοποιών* lege *χυλοποιών*.

PRAE.

PRAENOBILISSIMO DOCTISSIMOQUE
CANDIDATO
SVPREMORVM HONORVM MEDICORVM

S. P. D.

PETRVS IMMANVEL HARTMANN,
MEDIC. DOCTOR, ACADEMIARVMQUE CAESAR. NAT. CVRIOSOR.
ET ELECTOR. MOGVNT. ERFVRT. SCIENT. VTIL. SODALIS.

Tametsi haec occupatissimus scribo, parumque, quod exarandis bis ad TE litterulis tribuam, habeo spatii: facere tamen minime potui, ut TE, discessum ex Academia nostra honorificentissime parantem, & iam colligentem sarcinas, sine quantuloocumque publico voluntatis amicitiaeque erga TE meae, haud nudius tertius constatae, testimonio dimitterem, integerrimisque votis, TE absentem quoque prosequituris, temperarem. Quantum enim ex subacto ingenii TVI acumine, ex morum TVORVM elegantia, & ex singulari discendi ardore indefessaque, qua litteras medicas amplexus es, diligentia simul, ac innotuisti mihi, laetitiae cepi oblectamentique: tantum deinde, quum conceptam hanc de TE spem existimationemque non confirmares solum, sed augeres quoque, ad amorem in TE meum accessit; ut nunc inter eos, qui TIBI sincere fauent, & ex huius diei sollemnitate, TIBI perquam honorifica, prolixum atque locuples capiunt gaudium, neutiquam postremo loco sui collocandus. Illud autem minime a me expectari volo, ut, servili adulatorum more, TVAM amplissime canam laudem: quippe cuius possessionem, partim patriis auitisque in rem medicam meritis, partim TVA ipsa singulari, quam reportas domum, nobisque TVA demonstraisti dissertatione, litterarum medicarum scientia absolute occupasti. Quae cum

E

ita

ita sint, nihil mihi superesse video, nisi ut, eos, quibus hodie ornaris, honores ingenio animi adfatu TIBI gratulatus, porro TE in EXCELLENTISSIMI EXPERIENTISSIMIQUE PARENTIS, ceterorumque CELEBERRIMORVM COGNATORVM, & aliorum amicorum, adeoque meum etiam gaudium, & multorum aegrotantium solatium utilitatemque valere, & res omnes TVAS felicissime agere iubeam. Dab. Halae Magdeburgicae, III. Nonar. Maii, A. R. S. MDCCLVIII.

Monsieur,

Permettez mon chér Monsieur, que je m'acquie aujourd'hui du devoir, que notre ancienne amitié demande de moi. Vous allez recevoir des applaudissemens généraux d'une application extraordinaire à la medecine. La célèbre Faculté de medecine de cette aussi illustre academie, dont la renommée est pénétrée jusqu' aux extrêmes frontières de l'Europe, dont le nom est respectable à tous les savans de ces contrées éclairées, cette célèbre Faculté de medecine en est le meilleur témoin. Elle Vous croit parfaitement digne de la couronne, où Vous aspirez avec autant de droit; & Esculape lui même se tient prêt à la donner à Votre grande adresse. Portez-la pour la satisfaction de Vos sincères amis, qui regrettent Votre départ, pour Votre honneur, pour la gloire de Vos illustres ancêtres, qui ont autant de merites par rapport à la medecine, & pour le salut du genre humain. Passez d'un degré de gloire à l'autre, jusqu'à ce que Vous soyez parvenu au plus haut période du bonheur humain. N'oubliez pas

*pas Vos amis dans Votre absence, & m'accordez aussi le
bonheur, d'être du nombre de ceux, qui jouissent de l'hon-
neur de Votre très-estimable amitié. Ce sont les vœux
& les prières d'un ami, qui est avec une joye inexprimable
& une consideration sans égale,*

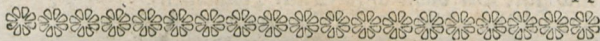
Monsieur,

Votre

à Halle le 8. de Mai 1758.

très-humble & très-fidel ami

C. E. GROSS, C. en Med. Opp.

Vergiebs der Poesie; vergieb es meinen Flöten;
Wenn sie nicht zierlich singt: wenn diese heiser reden.
Mein Pegasus ist lahm und hinkt auf einem Fuß,
Seit dem ich vor der Zeit den Gram schon fühlen muß,
Den mir Dein Scheiden droht, das unsre Herzen trennet,
In welchen Treu und Pflicht und ächte Freundschaft brennet.
Es kan nicht anders seyn: die Reime fließen schlecht.
Desi wo Verdruß und Schmerz, Geist und Gemürhe schwächt.
Wie kan der Dichter da geschickt und feurig singen
Und Leben und Gefühl ins Maß der Sylben zwingen?
Wenn nun mein Dichter-Rohr nicht, wie es solte, klingt;
Wenn Dir vom Helicon kein Schwan die Blumen bringt,
Die Mediterna veracht, Dir einen Kranz zu binden,
Der Ruhm und Nahmen wird in Erz und Marmor gründen:
So sprich mich von der Schuld in diesem Stücke frey
Und miß der Zärtlichkeit den ganzen Fehler bey:
Denn fränkte Dein Verlust nicht die bestürzten Sinnen;
Vielleicht empfänd ich mehr die Gunst der Pierinnen.
Nim also, Freund! vorlieb. So schlecht mein Opfer ist,
So wenig Anmuth auch durch Reim und Feder fließt;
So bleibt mir doch der Trost, daß ich es redlich meyne
Und hier auch in der Tracht der Falschheit nicht erscheine.

34

Ich sa'ne diesen Tag, der durch sein heiter Licht
 Dich mit Hygeens Hand verlobet und verspricht;
 O Freund! wie klopft mein Herz vor Wollust und Vergnügen!
 Wie reizend seh ich Dich an ihren Busen liegen!
 Auf! streite nun beherzt, zerbrich Morbonens Stab,
 Den ihr Pandorens Faust bloß zum Verderben gab,
 Das menschliche Geschlecht zu quälen und zu plagen
 Und mit Entkräftung, Schmerz, Gift, Pest, und Todt zu
 schlagen.

Reiß ihre Werkstatt ein; und dämpfe List und Wuth,
 Die allenthalben rast und so viel Schaden thut,
 Und stifte Dir dadurch zu fernem Ewigkeiten
 Und zur Unsterblichkeit, ein Denckmal langer Zeiten.
 Bedencke, was für Blut in Deinen Adern fließt,
 Und daß dasselbe schon von großen Ärzten ist,
 Die Ruhme, Ruhm und Ruf auf unverdorbenen Schwingen
 Ins güldne Helligthum verdienter Ehre bringen.
 Folg diesen Vätern nach, die Ruhm und Ruhme cränzt,
 Daß einst Dein Bildnis auch an ihrer Seite glänzt:
 Und daß, ob sie der Welt den Abschied schon gegeben,
 Ihr Ruhme und ihr Glanz noch mag im Enckel leben.
 Ich hätte hier viel Stoff; es fehlt an Sachen nicht:
 Dein heut'g Ehrenfest verlangt auch diese Pflicht;
 Allein es fehlt an Muth und an erhabnen Bildern,
 Die Ahnen, die Du hast, nach ihrem Werth zu schildern.
 Ich füge also nur noch diese Worte bey:
 Daß Dir mein vedlich Herz vollkommen eigen sey.
 Dein Wohl vermehre sich im Laufe süßer Stunden!
 Es blühe stets Dein Ruhm bey Krancken und Gesunden!

Dieses wünschte und schrieb mit den Gesin-
 nungen unverlethlicher Freundschaft
 und Hochachtung

Joh. Andreas Wilhelm Büchner,
 aus dem Thüringischen, M. E. Opponent.

in med. Teil,

5. 1758.

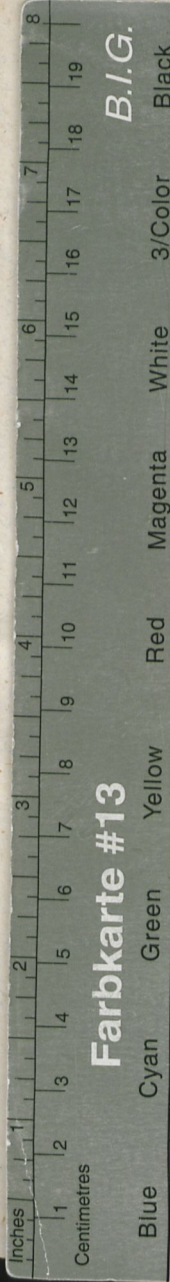
Halle, Med. Diss., 1758

Reha

5

INAUGVRALIS MEDICA
DE
EBRIORE
NIS MISSIONE
LETHORAE GENITRICE

QVAM
CIIS SVMMI NVMINIS
ET
OSAE FACVLTATIS MEDICAE
A E S I D E

LENTISSIMO ET EXPERIENTISSIMO
ELIA BÜCHNERO
ANI IMPERII NOBILI,
IAE REGIS A CONSILII INTIMIS,
E NATVRALIS PROFESS. PVBL. ORDINARIO,
E NATVRAE CVRIOSORVM PRAESIDE
E PALATINO CAESAREO,

DV DOCTORIS
INA HONORIBVS AC PRIVILEGIIS
VS RITE CONSEQVENDIS
II, A. S. R. cl. 1828.

GIA FRIDERICIANA
BLICE DEFENDET
AVCTOR
SAMVEL CARL
ERGA-PALATINVS.
RG. LITTERIS HENDELIANIS.

